

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ

© 2017 ДУНА Н. Г., СОКОЛАН Д. С.

УДК 339.92:339.722

Дуна Н. Г., Соколан Д. С. Новітні тенденції розвитку світових фінансових центрів

Метою даної статті є визначення сучасних тенденцій розвитку провідних фінансових центрів та аналіз перспектив азійських центрів в умовах глобалізації. Наведено класифікацію світових фінансових центрів (СФЦ). Проаналізовано результати глобального рейтингу фінансових центрів 2017 р. Проведено порівняльний аналіз четвірки провідних світових фінансових центрів (Лондон, Нью-Йорк, Гонконг, Сінгапур) за основними економічними рейтингами. Зроблено припущення стосовно подальшого скорочення розриву між класичними світовими фінансовими центрами та новими азійськими. Визначено, що посилення впливу азійських фінансових центрів пов'язано з позитивними тенденціями економічного зростання, сприятливою фіскальною політикою та динамічною інвестиційною діяльністю. Зроблено висновок про можливе посилення конкуренції СФЦ усередині Азійського регіону, особливо з китайськими фінансовими центрами.

Ключові слова: глобалізація, світовий фінансовий центр, фінансовий ринок, GFCI.

Рис.: 2. **Табл.:** 5. **Бібл.:** 14.

Дуна Наталія Геннадіївна – кандидат економічних наук, доцент, кафедри міжнародної економіки та світового господарства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: duna.nataliya@gmail.com

Соколан Дар'я Сергіївна – бакалавр, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: dariya.kristi@yandex.ru

УДК 339.92:339.722

UDC 339.92:339.722

Дуна Н. Г., Соколан Д. С. Новейшие тенденции развития мировых финансовых центров

Целью данной статьи является определение современных тенденций развития ведущих финансовых центров и анализ перспектив азиатских центров в условиях глобализации. Приведена классификация мировых финансовых центров (МФЦ). Проанализированы результаты глобального рейтинга финансовых центров 2017 г. Проведен сравнительный анализ четверки ведущих мировых финансовых центров (Лондон, Нью-Йорк, Гонконг, Сингапур) по основным экономическим рейтингам. Сделано предположение о дальнейшем сокращении разрыва между классическими мировыми финансовыми центрами и новыми азиатскими. Определено, что усиление влияния азиатских финансовых центров связано с позитивными тенденциями экономического роста, благоприятной фискальной политикой и динамичной инвестиционной деятельностью. Сделан вывод о возможном усилении конкуренции МФЦ внутри Азиатского региона, особенно с китайскими финансовыми центрами.

Ключевые слова: глобализация, мировой финансовый центр, финансовый рынок, GFCI.

Рис.: 2. **Табл.:** 5. **Библ.:** 14.

Дуна Наталья Геннадиевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры международной экономики и мирового хозяйства, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: duna.nataliya@gmail.com

Соколан Дарья Сергеевна – бакалавр, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: dariya.kristi@yandex.ru

Duna N. G., Sokolan D. S. The Latest Trends in the Development of the World Financial Centers

The article is aimed at determining the contemporary trends in the development of leading financial centres and analyzing the prospects of Asian centers in the context of globalization. A classification of the world financial centers (WFC) is provided. Results of the Global Financial Centers Index in 2017 were analyzed. A comparative analysis of the four major world financial centers (London, New York, Hong Kong, Singapore) was carried out by the major economic ratings. It was assumed that the gap between the classical world financial centers and the new Asian ones would be further narrowed. It has been determined that the growing influence of Asian financial centers is linked to positive trends in economic growth, favorable fiscal policies, and dynamic investment activities. It has been concluded that there may be increased competition of the WFC within the Asian region, especially with the Chinese financial centers.

Keywords: globalization, world financial center, financial market, GFCI.

Fig.: 2. **Tbl.:** 5. **Bibl.:** 14.

Duna Nataliia G. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of International Economics and World Economy, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: duna.nataliya@gmail.com

Sokolan Daria S. – Bachelor, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: dariya.kristi@yandex.ru

Актуальність теми зумовлена необхідністю наукового осмислення наслідків глобалізації фінансових ринків. Виявлення новітніх тенденцій розвитку світових фінансових центрів дозволить наблизитися до розуміння природи сучасних фінансових криз.

Питаннями розвитку світового фінансового ринку займаються такі вчені: Н. Демчук, С. Науменкова, В. Лук'янов, М. Коваленко, Н. Кравчук, Д. Михайлов, С. Ноздрьов, Є. Поліщук, О. Шуба.

Дослідження світових фінансових центрів представлено у працях зарубіжних і вітчизняних науковців, а саме: С. Дробішевського, І. Ключникова, М. Малкіної,

Г. Ріда, А. Сахарова, Н. Слука, Г. Тосуняна, Н. Трифта, Є. Худько, Л. Худякової, Л. Шпака, М. Шуби. Водночас потребує подальшої наукової розробки проблематика причин і наслідків загострення конкуренції між світовими фінансовими центрами, тенденцій перерозподілу капіталу між розвиненими країнами на користь Азії в сучасних умовах.

Мета статті полягає у визначенні сучасних тенденцій розвитку провідних фінансових центрів та аналізу перспектив азійських центрів в умовах глобалізації.

Світові фінансові центри (СФЦ) на сьогоднішній день є важливим елементом світового господарства.

Вони є центрами зосередження банків та спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів, які здійснюють міжнародні валютні, кредитні, фінансові операції, угоди з цінними паперами, золотом тощо.

До Першої світової війни головним фінансовим центром був Лондон. Після Першої світової війни монополія належала світовим фінансовим центрам США. У 60-х роках ХХ століття з'являються нові центри в Японії та європейських країнах. Восьмидесяті роки минулого століття характеризуються активною перебудовою світових валютних, кредитних і фінансових ринків, зміною характеру їх діяльності, появою нових фінансових інструментів. У цей період Г. Рідом проведено аналіз дев'яти банківських і фінансових змінних у кореляції з географічними, політичними, економічними та соціокультурними особливостями формування 76 міст у 40 країнах за період 1900–1980 рр. За підсумками дослідження створена п'ятирівнева ієрархія міжнародних фінансових центрів.

Національними фінансовими центрами першого порядку визнано Нью-Йорк і Токіо, другого порядку – Амстердам. У число сформованих міжнародних фінансових центрів увійшли 29 міст, а центрів, що формуються, – ще 39 міст [6]. Трохи пізніше на основі аналізу вже шістнадцяти компонент Г. Рід розділяє міста на дві головні категорії – глобальні та міжнародні фінансові центри, у кожній з яких виділяються центри першого та другого порядку (табл. 1).

Пізніше в науковий обіг входить категорія «міста-лідери». Критеріями для них використано такі показники: чисельність населення, оплата праці, масштаби розвитку фінансової діяльності, кількість штаб-квартир

транснаціональних компаній, роль у міжнародній політиці, у тому числі розміщення керівних органів великих міжнародних організацій, високі темпи зростання сектора ділових послуг (місто як бізнес-центр), масштаб і унікальність міської економіки, розвиненість мережі транспортних та інших інфраструктурних комунікацій [13].

Характеристика світового міста включає в себе наявність не тільки фінансових, а й інтелектуальних ресурсів. Доходи і рівень життя вище там, де більше висока питома вага людей з вищою освітою, а також більше культурних центрів. Наявність у місті значної кількості наукових закладів, музеїв, історико-архітектурних пам'яток робить його більш привабливим для іноземних бізнесменів, а також потенційних підприємців [14].

Відомим економістом Найджелом Тріфтом на основі детального аналізу розміщення головних штаб-квартир ТНК, їх галузевих і регіональних офісів надано нову класифікацію світових фінансових центрів [9] (табл. 2).

За класифікацією Сахарова А. А., усі міжнародні фінансові центри за принципом історико-економічного розвитку поділяються на:

- ✦ «старі» центри, становлення яких було обумовлено, перш за все, рядом історичних і геополітичних причин (Лондон, Нью-Йорк, Франкфурт-на-Майні);
- ✦ «нові» центри, розвиток яких почався порівняно недавно і зростання ґрунтується переважно на штучному створенні умов для стимулювання місцевої економіки (Сінгапур, Гонконг, Дубай) [12].

Як бачимо, динаміка розвитку СФЦ відображається у появі нових критеріїв їх класифікації з плином часу. На сьогоднішній день виділяють все більше ключових

Таблиця 1

Ієрархія глобальних фінансових центрів за класифікацією Г. Ріда

Категорії		Фінансові центри	Кількість міст
Глобальні центри	Першого порядку	Лондон, Нью-Йорк	2
	Другого порядку	Амстердам, Франкфурт-на-Майні, Париж, Токіо, Цюрих	5
Міжнародні фінансові центри	Першого порядку	Базель, Бомбей, Брюссель, Відень, Гамбург, Гонконг, Дюссельдорф, Мадрид, Мельбурн, Мехіко, Рим, Ріо-де-Жанейро, Сан-Паулу, Сан-Франциско, Сідней, Сінгапур, Торонто, Чикаго	18
	Другого порядку	Бахрейн, Буенос-Айрес, Кобе, Лос-Анджелес, Люксембург, Мілан, Монреаль, Осака, Панама, Сеул, Тайбей	11

Джерело: складено за [5].

Таблиця 2

Глобальні, зональні та регіональні центри за Н. Тріфтом

Глобальні центри	Зональні центри	Регіональні центри
Нью-Йорк Лондон Токіо	Сінгапур Гонконг Париж Лос-Анджелес	Сідней Чикаго Сан-Франциско Даллас Маямі Гонолулу

Джерело: складено за [9].

параметрів, за якими можна оцінювати СФЦ: спеціалізація, зв'язок з іншими центрами і різноманітність послуг. Під спеціалізацією слід розуміти професійність і всебічність знань працівників фінансового сектора: банків, страхових компаній, постачальників фінансових послуг, керуючих, аудиторів та ін. Зв'язок з іншими фінансовими центрами відображає, наскільки даний фінансовий центр відомий у світі та як його оцінюють нерезиденти. Різноманітність послуг визначає ступінь розвиненості фінансового центру в контексті широти охоплення всіх спектрів фінансової діяльності, будь то страхування, довірче управління, оцінка та ін.

Для оцінки конкурентоспроможності фінансових центрів щорічно розраховується індекс глобальних фінансових центрів (*GFCI – The Global Financial Centres Index*). Даний індекс публікується з березня 2007 р. на замовлення Лондонського Сіті консалтинговою компанією Z/YenGroupLtd [2]. Основною метою даного індексу є оцінка та ранжування конкурентоспроможності СФЦ на основі існуючих індексів у поєднанні з результатами опитування керівників найбільших компаній світу. Класифікацію фінансових центрів за цим індексом наведено в *табл. 3*.

GFCI також підтверджує динамічність розвитку фінансових центрів. Якщо у 2007 р. цей індекс розраховувався для 46 центрів, то у 2010 р. – уже для 75 [1]. У 2017 р. кількість світових фінансових центрів зросла до 88 [3].

В останні роки особливо посилилася конкуренція між п'ятіркою провідних фінансових центрів. Дані *табл. 4* показують, що протягом останніх двох років Лондон продовжує утримувати 1-е місце в рейтингу GFCI, проте розрив з Нью-Йорком у березні 2017 р. склав лише 2 пункти. Слідом розташувалися Сінгапур і Гонконг, причому розрив між Сінгапуром і Нью-Йорком склав 20 пунктів, а за 1000-бальною шкалою розрив менше 20 пунктів вказує на відносну рівність між фінансовими центрами. Експерти Z/YenGroupLtd відзначають, що Сінгапур максимально скоротив відрив від Нью-Йорка, який в рейтингу минулих шести місяців сягав 42 пунктів.

Також варто відзначити, що практично вся десятка центрів-лідерів продемонструвала зростання рейтингу протягом півроку, тоді як Лондон і Нью-Йорк показали значне зниження рейтингів на 13 і 14 пунктів відповідно. Зниження показників Лондона пов'язують з виходом

Великобританії з ЄС, що може призвести до підриву репутації Лондона як надійного і стабільного фінансового центру та, як наслідок, сприятиме відтоку банкірів в інші фінансові центри Європи (Франкфурт і Париж). Падіння рейтингу Нью-Йорку пов'язано з очікуваннями нестабільності економічної та політичної ситуації в США у зв'язку з минулими виборами президента. Незважаючи на це, в десятку лідерів у 2017 р. переважно ввійшли американські СФЦ (Нью-Йорк, Сан-Франциско, Чикаго і Бостон) і чотири СФЦ Азійсько-Тихоокеанського регіону (Гонконг, Сінгапур, Токіо, Сідней).

Експерти Z/YenGroupLtd відзначають, що фінансовий сектор Західної Європи останні півроку характеризувався високою волатильністю: 16 з 29 фінансових центрів Європи втратили позиції в списку, і тільки 12 з них вдалося піднятися в рейтингу [3]. Таким чином, значення європейських СФЦ на світовому фінансовому ринку продовжує стрімко знижуватися.

Середня оцінка п'ятірки кращих центрів у кожному регіоні також показує, що історичне домінування провідних центрів у Західній Європі та Північній Америці з плином часу ослабло. Як показують дані *рис. 1*, середня оцінка п'ятірки фінансових центрів у Азійсько-Тихоокеанському регіоні протягом останніх кількох років випереджає аналогічний показник у країнах Західної Європи та Північної Америки. Топ-центри в інших регіонах світу, особливо в Латинській Америці та Східній Європі, також поступово скорочують розрив з провідними західноєвропейськими та північноамериканськими центрами. Крім цього, спостерігається поліпшення показників фінансових центрів Близького Сходу й Африки на початку 2017 р. [3].

Таблиця 3

Класифікація фінансових центрів згідно GFCI 21

	Широта і глибина	Відносна широта	Відносна глибина	Нові центри
Глобальні	Лідери	Диверсифіковані	Спеціалізовані	Претенденти
	Пекін, Дубай, Дублін, Франкфурт, Женева, Гонконг, Нью-Йорк, Лондон, Париж, Сінгапур, Токіо, Торонто, Вашингтон, Цюріх	Амстердам	Абу-Дабі, Джерсі, Люксембург, Шанхай	Москва
Міжнародні	Усталені	Диверсифіковані	Спеціалізовані	Претенденти
	Бостон, Чикаго, Лос-Анджелес, Мадрид, Монреаль, Сан-Франциско, Сеул, Стокгольм, Сідней, Ванкувер	Брюссель, Копенгаген, Единбург, Стамбул	Британські Віргінські острови, Касабланка, Циндао, Шеньчжень	Багами, Гібралтар, Гуанчжоу, Мумбай
Локальні	Усталені	Диверсифіковані	Спеціалізовані	Претенденти
	Будапешт, Сан-Паулу	Пусан, Калгарі, Глазго, Хельсінкі, Йоханнесбург, Лісабон, Мельбурн, Мілан, Осло, Рим, Вена	Бермудські Острови, Гернсі, Острів Мен, Ліхтенштейн, Рига, Ріо-де-Жанейро, Тайбей, Таллінн, Тринідад і Тобаго	Алмати, Афіни, Бахрейн, Кіпр, Далянь, Доха, Джакарта, Мальта, Манила, Маврикій, Монако, Панама, Рейк'явік, Ер-Ріяд, Санкт-Петербург

Джерело: складено за [3].

Рейтинг світових фінансових центрів у 2016–2017 р.

Центр	Березень 2017 (GFCI 21)		Вересень 2016 (GFCI 20)		Зміни	
	Місце	Рейтинг	Місце	Рейтинг	Місце	Рейтинг
Лондон	1	782	1	795	↔0	↓13
Нью-Йорк	2	780	2	794	↔0	↓14
Сінгапур	3	760	3	752	↔0	↑8
Гонконг	4	755	4	748	↔0	↑7
Токіо	5	740	5	734	↔0	↑6
Сан-Франциско	6	724	6	720	↔0	↑4
Чикаго	7	723	8	718	↑1	↑5
Сідней	8	721	11	712	↑3	↑9
Бостон	9	720	7	719	↓2	↑1
Торонто	10	719	13	710	↑3	↑9

Джерело: складено за [3].

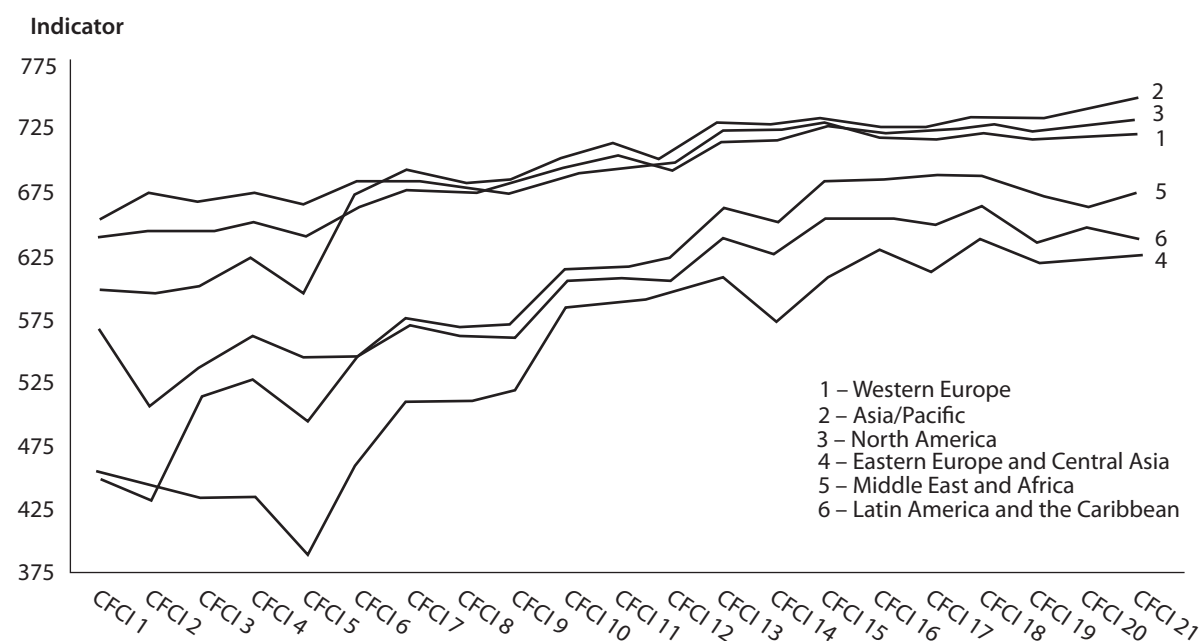

Рис. 1. Середнє значення GFCI п'яти головних фінансових центрів у кожному регіоні [3]

Швидкими темпами скорочується розрив між класичними та азійськими фінансовими центрами. Дані рис. 2 показують, що лінія тренду рейтингів Лондона і Нью-Йорка протягом 20 років практично полого, тобто показники даних СФЦ не змінювалися протягом останніх 10 років. Тоді як лінія тренду рейтингів Сінгапуру та Гонконгу демонструє стрімке зростання. Таким чином, можна припустити, що в найближчі кілька років азійські центри зможуть обійти Нью-Йорк і Лондон та стати новими лідерами.

Дані табл. 5 показують лідируючі позиції азійських СФЦ за багатьма показниками, особливо, в рейтингах за легкістю ведення бізнесу, залученням у світову торгівлю та економічної свободи. Дані показники сприятливо впливають на розвиток їх фінансових систем і зміцнюють позиції на глобальному ринку капіталу. Також Гонконг і Сінгапур значно випереджають Лондон і

Нью-Йорк за простотою податкової системи, що сприяє зростанню припливу капіталу в ці центри.

ВИСНОВКИ

На наш погляд, азійські світові фінансові центри мають великий потенціал і багатообіцяючі перспективи розвитку. Цьому сприяють позитивні тенденції економічного зростання, сприятлива фіскальна політика та динамічна інвестиційна діяльність. Азійські країни швидше адаптуються до змін та швидше приходять в норму після фінансових криз. У найближчому майбутньому можливе посилення конкуренції СФЦ усередині Азійського регіону, особливо з китайськими фінансовими центрами.

Подібна багатополярність може посилити ризик фінансових криз з непрогнозованими негативними наслідками.

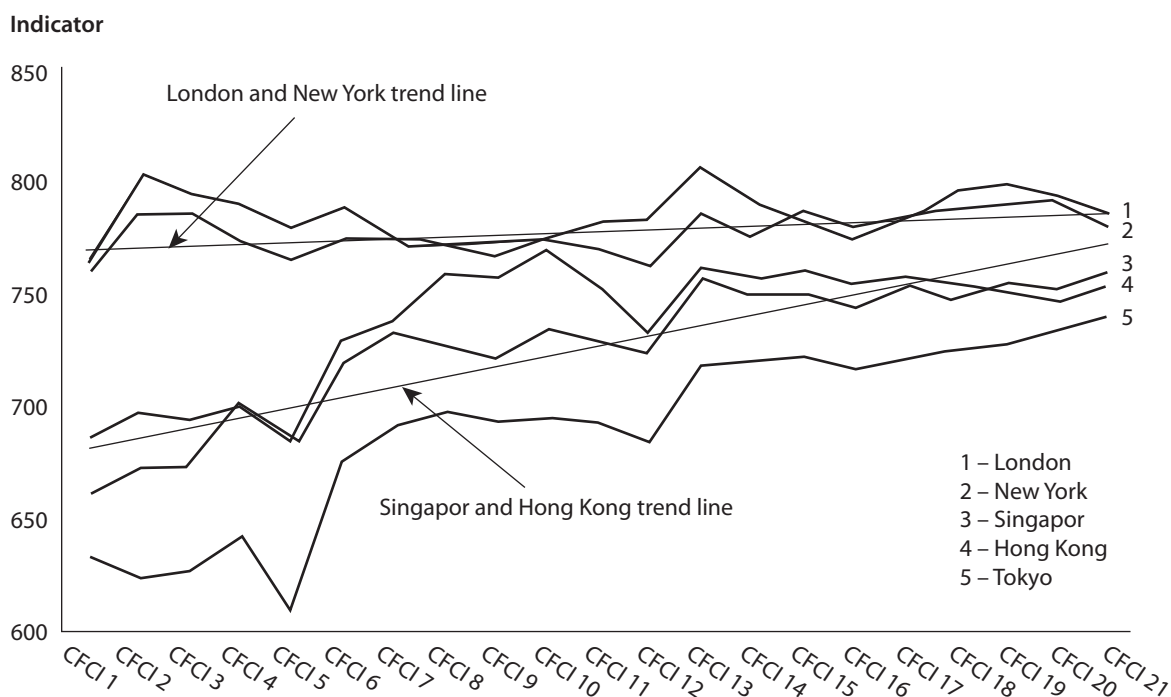

Рис. 2. Динаміка рейтингу п'яти провідних світових фінансових центрів [3]

Таблиця 5

Позиції Лондона, Нью-Йорка, Гонконгу і Сінгапуру в економічних рейтингах

Економічні рейтинги	Рік	Лондон	Нью-Йорк	Сінгапур	Гонконг
Легкість ведення бізнесу	2016	7	8	2	4
Залучення у світову торгівлю	2016	8	22	1	3
Глобальна конкурентоспроможність	2016–2017	7	3	2	9
Залучення ПІІ	2015	12	1	7	2
Економічна свобода	2016	12	17	2	1
Простота податкової системи	2016	10	36	8	3

Джерело: складено за: [4; 7; 8; 10; 11].

ЛІТЕРАТУРА

1. The Global Financial Centres Index 8, September 2010. URL: <http://www.zyen.com/GFCI/GFCI%208.pdf>
2. The Global Financial Centres Index 1, March 2007. URL: <https://www.cityoflondon.gov.uk/business/economic-research-and-information/research-publications/Documents/2007-2000/The%20Global%20Financial%20Centres%20Index1.pdf>
3. The Global Financial Centres Index 21, March 2017. URL: http://www.longfinance.net/images/gfci/gfci_21.pdf
4. Index of Economic Freedom 2017. URL: <http://www.heritage.org/index/ranking>
5. Reed H. C. Financial Centre Hegemony, Interest Rates and the Global Political Economy // In: International Banking and Financial Centers. London, 1989. P. 247–268.
6. Reed H. C. The Preeminence of International Financial Centers. New York, 1981. 148 p.
7. The Global Competitiveness Report 2016–2017. World Economic Forum URL: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
8. The Global Enabling Trade Report 2016. World Economic Forum and the Global Alliance for Trade Facilitation. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GETR_2016_report.pdf

9. Thrift N. The Geography of International Economic Disorder // In: A World in Crisis? Geographical Perspectives. Oxford, 1989. P. 16–78.
10. World Investment Report 2016. UNCTAD. URL: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2016_en.pdf
11. Рейтинг стран по легкости ведения бизнеса. Doing Business 2016. World Bank. URL: <http://russian.doingbusiness.org/rankings>
12. Сахаров А. А. Международные финансовые центры. Регламентация банковских операций. Документы и комментарии. 2009. № 2. URL: http://reglament.net/bank/reglament/2009_2_article.htm
13. Служа Н. А. Эволюция концепции мирового города. Региональные исследования. 2005. № 2. С. 11–29.
14. Тосунян Г. Россия – финансовый центр международного уровня. Банковское дело. 2008. № 5. С. 44–46.

REFERENCES

"Index of Economic Freedom 2017". <http://www.heritage.org/index/ranking>

Reed, H. C. "Financial Centre Hegemony, Interest Rates and the Global Political Economy". In *International Banking and Financial Centers*, 247–268. London, 1989.

Reed, H. C. *The Preeminence of International Financial Centers*. New York, 1981.

"Reyting stran po legkosti vedeniya biznesa. Doing Business 2016. World Bank" [Ranking of countries by ease of doing business. Doing Business 2016. World Bank]. <http://russian.doingbusiness.org/rankings>

Sakharov, A. A. "Mezhdunarodnyye finansovyye tsentry" [International financial centers]. *Reglamentatsiya bankovskikh operatsiy. Dokumenty i kommentarii*. http://reglament.net/bank/reglament/2009_2_article.htm

Sluka, N. A. "Evolutsiya kontseptsii mirovogo goroda" [The evolution of the concept of the global city]. *Regionalnyye issledovaniya*, no. 2 (2005): 11-29.

"The Global Competitiveness Report 2016-2017. World Economic Forum". http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

"The Global Enabling Trade Report 2016. World Economic Forum and the Global Alliance for Trade Facilitation". http://www3.weforum.org/docs/WEF_GETR_2016_report.pdf

Thrift, N. "The Geography of International Economic Disorder". In *A World in Crisis? Geographical Perspectives*, 16-78. Oxford, 1989.

"The Global Financial Centres Index 8, September 2010". <http://www.zyen.com/GFCI/GFCI%208.pdf>

"The Global Financial Centres Index 1, March 2007". <https://www.cityoflondon.gov.uk/business/economic-research-and-information/research-publications/Documents/2007-2000/The%20Global%20Financial%20Centres%20Index1.pdf>

"The Global Financial Centres Index 21, March 2017". http://www.longfinance.net/images/gfci/gfci_21.pdf

Tosunyan, G. "Rossiya – finansovy tsentr mezhdunarodnogo urovnya" [Russia - the financial center of the international level]. *Bankovskoye delo*, no. 5 (2008): 44-46.

"World Investment Report 2016. UNCTAD". http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2016_en.pdf

УДК 368:629

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ)

© 2017 БОВСУНОВСЬКА Г. С.

УДК 368:629

Бовсуновська Г. С. Управління економічною безпекою суб'єктів підприємництва в умовах невизначеності (на прикладі страхових компаній)

Метою статті є оцінка рівня невизначеності та виявлення особливостей управління економічною безпекою суб'єктів підприємництва на прикладі страхових компаній. Розглянуто показники, що можуть бути використані для оцінки волатильності та рівня невизначеності економічних процесів та зовнішнього середовища організації. Розроблено загальну схему управління економічною безпекою страхової компанії, що включає три рівні: підготовчо-організаційний, функціональний та підсумковий. Відмічено вплив високого рівня невизначеності на управління системою економічної безпеки страхової компанії. Акцентовано увагу на необхідності врахування параметра невизначеності при управлінні системою економічної безпеки. Запропонована схема може бути адаптована та застосовуватися різними видами підприємств, оскільки враховує концептуальні засади побудови відповідної системи для досягнення максимально можливого рівня економічної безпеки.

Ключові слова: волатильність, невизначеність, економічна безпека, страхова компанія, управління системою економічної безпеки.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Бовсуновська Ганна Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (пр. Гагаріна, 72, Дніпро, 49000, Україна)

E-mail: bovsunovskaya.anna@gmail.com

УДК 368:629

Бовсуновская А. С. Управление экономической безопасностью субъектов предпринимательства в условиях неопределенности (на примере страховых компаний)

Целью статьи является оценка уровня неопределенности и изучение особенностей управления экономической безопасностью субъектов предпринимательства на примере страховых компаний. Рассмотрены показатели, которые могут быть использованы для оценки волатильности и уровня неопределенности экономических процессов и внешней среды организации. Разработана общая схема управления экономической безопасностью страховой компании, которая включает три уровня: подготовительно-организационный, функциональный и итоговый. Отмечено влияние высокого уровня неопределенности на управление системой экономической безопасности страховой компании. Акцентировано внимание на необходимости учета параметра неопределенности при управлении системой экономической безопасности. Предложенная схема может быть адаптирована и применяться различными видами предприятий, поскольку учитывает концептуальные основы построения соответствующей системы для достижения максимально возможного уровня экономической безопасности.

Ключевые слова: волатильность, неопределенность, экономическая безопасность, страховая компания, управление системой экономической безопасности.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 10.

Бовсуновская Анна Сергеевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, Днепровский национальный университет имени Олеся Гончара (пр. Гагарина, 72, Днепр, 49000, Украина)

E-mail: bovsunovskaya.anna@gmail.com

UDC 368:629

Bovsunovska H. S. The Management of the Economic Security of Business Entities in Uncertain Conditions (on Example of Insurance Companies)

The article is aimed at evaluating the level of uncertainty and researching the specifics of management of the economic security of business entities on example of insurance companies. The indicators that can be used to evaluate the volatility and the level of uncertainty of both the economic processes and the external environment of an organization have been considered. A general scheme of management of the economic security of insurance company has been developed, which consists of three levels: preparatory-organizational, functional, and final. The impact of the high level of uncertainty on the management of the system of economic security of insurance company has been noted. Emphasis has been placed on the need to account the uncertainty parameter in the management of the economic security system. The proposed scheme can be adapted and applied by different types of enterprises, as it takes into account the conceptual foundations of building an appropriate system to achieve the highest possible level of economic security.

Keywords: volatility, uncertainty, economic security, insurance company, management of the economic security system.

Fig.: 2. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Bovsunovska Hanna S. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Oles Honchar Dnipro National University (72 Haharina Ave., Dnipro, 49000, Ukraine)

E-mail: bovsunovskaya.anna@gmail.com